

Quickscan flora en fauna voor de voorgenomen realisatie van een Zorgcentrum te Dorst

De Asselen Kuil 20, 6161 RD Geleen
CA190028.R01

25 maart 2019

Quickscan flora en fauna voor de voorgenomen realisatie van een Zorgcentrum te Dorst

De Asselen Kuil 20, 6161 RD Geleen

Documentnummer CA190028.R01

25 maart 2019

BN Architectuur

Ir. F. Fahner

Senior ecoloog

Functie	Naam	Paraaf
---------	------	--------

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Resultaten archief- en veldonderzoek	7
2.1	Analyse archiefgegevens	7
2.2	Resultaten veldonderzoek flora en fauna	8
2.3	Afbakening van en geschiktheid voor soortgroepen	10
3	Effecten op beschermde soorten en vervolgstappen....	11
3.1	Beschrijving van de activiteit	11
3.2	Gevolgen voor beschermde soorten	12
3.3	Conclusies en te nemen maatregelen	13

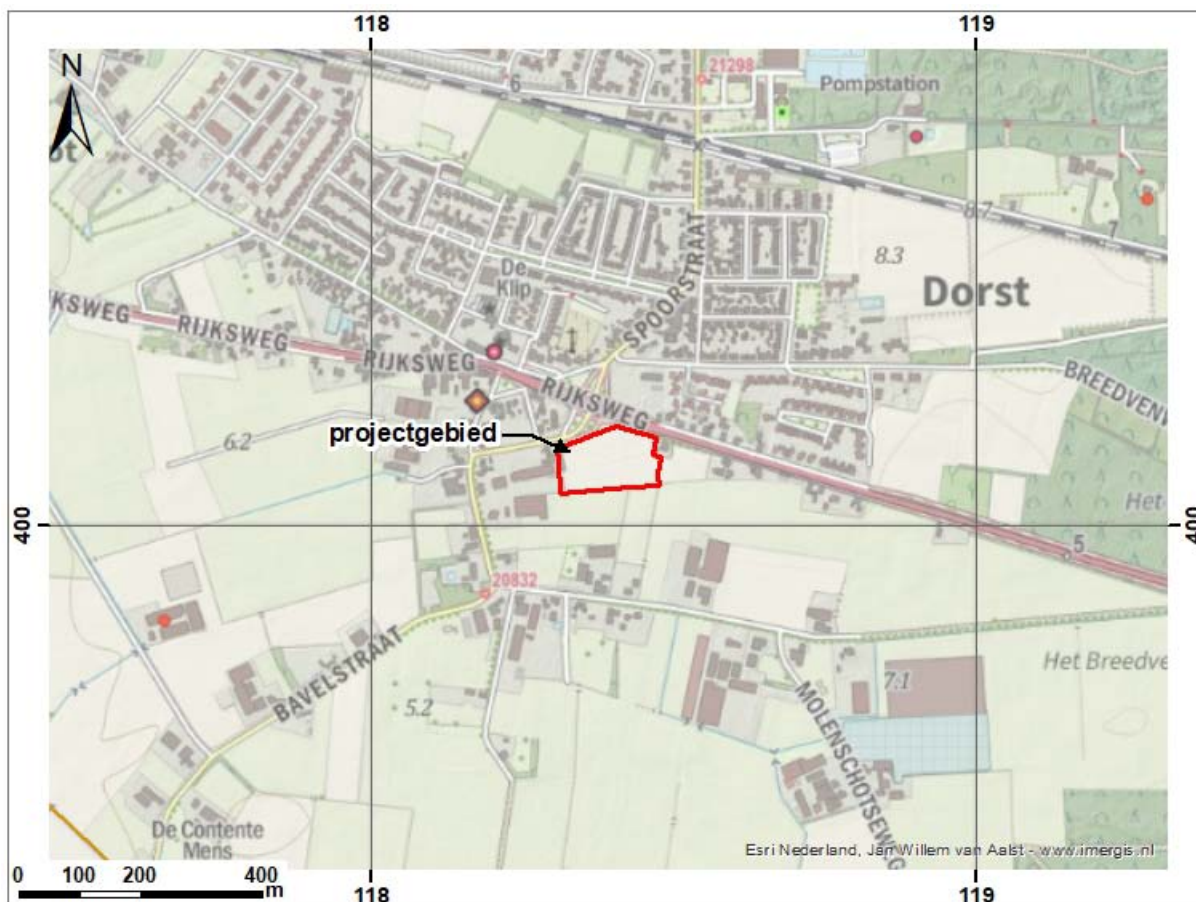
Bijlagen

Bijlage 1 Toetsingskader: wetgeving en beleid

Bijlage 2 Status van soorten

1 Inleiding

Stichting PIM Senior DORST is voornemens een zorgcomplex te realiseren aan de Geerstraat te Dorst, gemeente Oosterhout. Het plan betreft de bouw van een zorgcomplex met 56 appartementen voor mensen met dementie / Alzheimer. Voor dit initiatief wordt momenteel een bestemmingsplanprocedure doorlopen. Daartoe dient onder andere een onderzoek te worden uitgevoerd naar de mogelijke gevolgen voor natuurwaarden door middel van een quickscan flora en fauna. Figuur 1 geeft de ligging van het betreffende kadastrale perceel weer op topografische ondergrond, hierna te noemen projectgebied.

Figuur 1: Overzichtskaartje met ligging projectgebied

Het doel van voorliggend onderzoek is dat nagegaan wordt welke natuurwaarden binnen en in de directe omgeving van het projectgebied aanwezig zijn en welke vervolgstappen eventueel nodig zijn in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) en de Verordening Ruimte van de Provincie Noord-Brabant. Een toelichting op de werking van de Wnb in relatie tot ruimtelijke ingrepen is opgenomen in voorliggend rapport als bijlage 1.

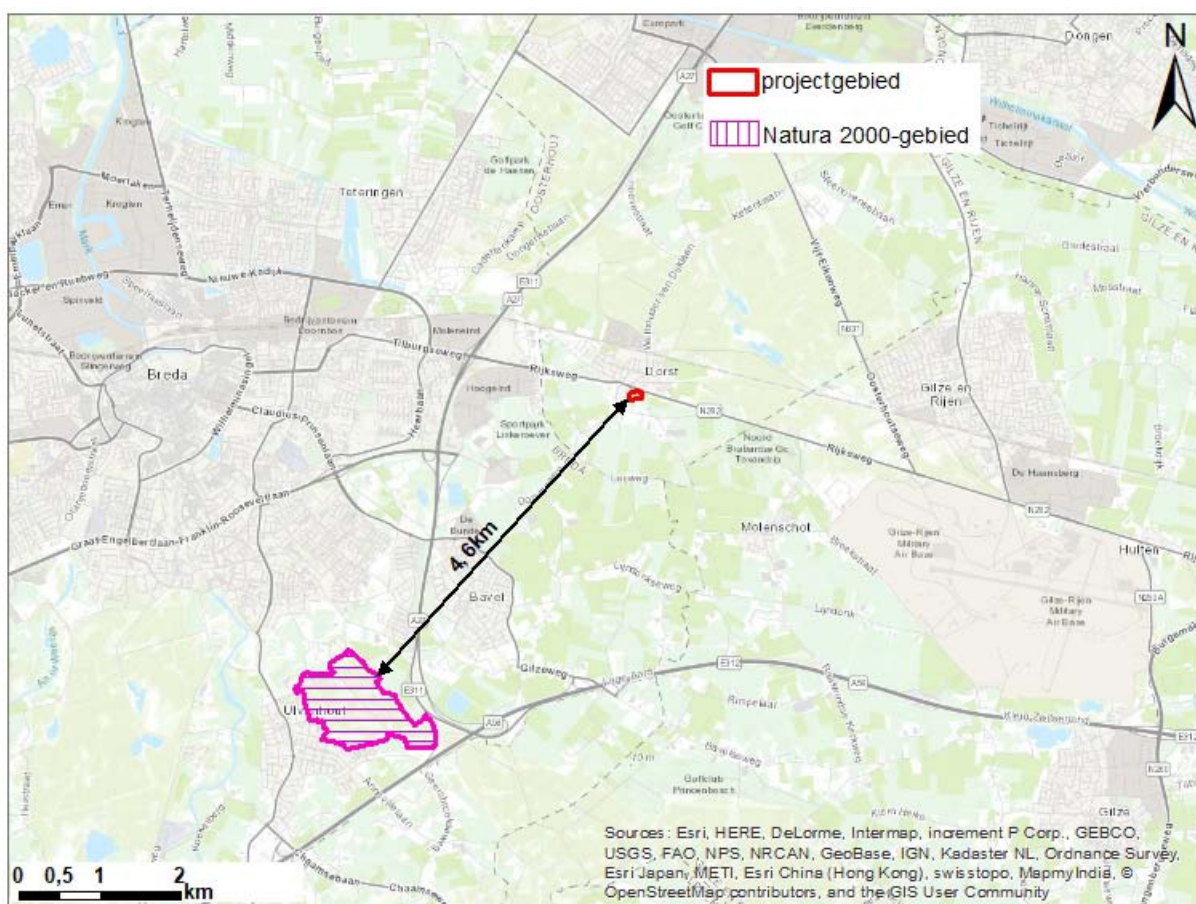
Projectgebied

Het projectgebied is gelegen binnen de gemeente Oosterhout. Het terrein ligt langs de Rijksweg en de Geerstraat te Dorst, aan de rand van de bebouwde kom. De oppervlakte bedraagt 1,45 ha. Momenteel bestaat het projectgebied uit een akker. Ten noorden en ten westen van het projectgebied ligt de bebouwing van het plaatsje Dorst, langs de andere zijden van het gebied is het grondgebruik agrarisch. De in voorliggend rapport opgenomen foto's (1 t/m 5) geven een impressie van de huidige toestand van het projectgebied. In hoofdstuk 2 wordt nader ingegaan op de aanwezige begroeiing en biotopen van het projectgebied.

Werkwijze/indeling rapport

Voor het onderhavige ecologisch onderzoek is zowel archief-/bureau- als veldonderzoek uitgevoerd. Bij het bureauonderzoek is onder andere nagegaan in hoeverre het projectgebied zich verhoudt tot beschermde natuurgebieden in de (wijde) omgeving. Hierop wordt aan het eind van dit hoofdstuk nader ingegaan. Voor het archiefonderzoek met betrekking tot soorten is met name gebruik gemaakt van gegevens uit het Natuurloket (Nationale Databank Flora en Fauna), zie hiervoor hoofdstuk 2. In dat hoofdstuk komt ook het veldonderzoek ter sprake, waarbij naast de inventarisatie van biotopen wordt ingegaan op de aangetroffen flora en fauna. Vervolgens worden in hoofdstuk 3 de gevolgen van het voornemen behandeld en wordt de vraag beantwoord welke vervolgstappen nodig zijn en of voor de werkzaamheden een ontheffing nodig is in het kader van de Wnb. Voor de relevante wet- en regelgeving zij verwezen naar bijlage 1.

Europees beschermde gebieden. Het dichtstbij gelegen Natura 2000-gebied betreft het gebied Ulvenhoutse Bos, dat op 4,6 km naar het zuidwesten gelegen is, zie figuur 2.

Figuur 2: Ligging projectgebied in relatie tot beschermde natuurgebieden

De instandhoudingsdoelstellingen (IHD's) van deze gebieden hebben betrekking op bijzondere vegetaties, met name Beuken-eikenbossen met hulst, Eiken-Haagbeukenbossen en Vochtige alluviale bossen. De afstand tot het projectgebied is evenwel zodanig groot, dat versturende effecten op de IHD's redelijkerwijs zijn uit te sluiten. Er is sprake van slechts een zeer geringe extra uitstoot van stikstof door inzet van materieel, maar ten opzichte van reeds aanwezige stikstofbronnen (bestaand verkeer op de tussengelegen infrastructuur) gaat het om een verwaarloosbare hoeveelheid. Eventuele beïnvloeding van grondwaterstromen kunnen eveneens worden uitgesloten. Al met al zijn negatieve gevolgen voor de IHD's van het betreffende Natura 2000-gebied nihil.

Nationaal en provinciaal beschermde gebieden. Het projectgebied is niet gelegen binnen het nationale en provinciale natuurnetwerk, zoals blijkt uit de kaart Natuur Netwerk Brabant van de Verordening Ruimte van de Provincie Noord-Brabant. Er is dus geen sprake van effecten op het NNN of het provinciaal natuurnetwerk.

Foto 1: Impressie van het projectgebied met op de achtergrond de bebouwing van Dorst (foto genomen naar het westen)

2 Resultaten archief- en veldonderzoek

2.1 Analyse archiefgegevens

Uit de dataset van de Nationale Databank Flora en Fauna zijn gegevens gedownload die betrekking hebben op de afgelopen vijf jaar (vanaf 1.1.2014) van de soortgroepen zoogdieren, vogels, amfibieën en reptielen (herpetofauna), vissen, insecten (waaronder) dagvlinders, weekdieren en vaatplanten, van een zone van minimaal 500 m rondom het projectgebied (hierna onderzoeksgebied genoemd). In totaal gaat het om 778 waarnemingen. Zogenaamde vlakgegevens, dus gegevens die niet goed te lokaliseren zijn, zijn buiten beschouwing gelaten, waarna nog 395 waarnemingen resteerden. Vervolgens zijn alleen beschermde soorten en soorten van de Rode Lijst in beschouwing genomen. Bij de overgebleven waarnemingen gaat het uitsluitend nog om de volgende soortgroepen: amfibieën, vleermuizen en landzoogdieren, vogels en vaatplanten. Hieronder worden per soortgroep de resultaten geëvalueerd. Op bijgaande kaarten 1 en 2 zijn de relevante waarnemingen binnen het onderzoeksgebied uitgeplot.

Zoogdieren (kaart 2)

Vleermuizen. In de nabije omgeving van het projectgebied zijn alleen enkele waarnemingen beschikbaar van de gewone dwergvleermuis. Het betreft een algemeen voorkomende soort, die echter wel een streng beschermde status heeft, vergelijk bijlage 1. De soort komt in stedelijk en landelijk gebied voor en staat te boek als gebouw bewonend. Het projectgebied biedt geschikt foerageergebied, zie verder §2.2.

Landzoogdieren. Van de grondgebonden of landzoogdieren zijn alleen waarnemingen beschikbaar van het ree, zelfs tot in de dorpskern toe. Aangenomen mag worden dat in het landelijke gebied direct buiten de bebouwde kom, waartoe ook het projectgebied behoort, ook nog andere soorten voorkomen. Naast diverse muizensoorten zullen ook soorten als egel, konijn en vos en marterachtigen als bunzing gebruik maken van het projectgebied. Het betreft algemeen voorkomende soorten, die overal in het landelijk c.q. semi-stedelijk gebied zijn aan te treffen. Ook betreft het soorten waarvoor een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen, vergelijk bijlage 1 (tabel A).

Vogels (kaarten 1, 2)

De beschikbare waarnemingen van broedvogels zijn geconcentreerd in enkele clusters, bijvoorbeeld een perceel aan de oostkant van het dorp en in het noorden langs het spoor. Daar zijn ook waarnemingen gedaan die betrekking hebben op een territorium, het gaat dan om de soorten koolmees, roodborst, spreeuw en winterkoning. Het betreft uitsluitend zeer algemeen voorkomende soorten. In genoemd perceel zijn eveneens waarnemingen gedaan van de ransuil, betrekking hebbend op een nestplaats. De ransuil is een soort van de Rode Lijst. Ook van een viertal andere roofvogelsoorten zijn daar waarnemingen gedaan, namelijk boomvalk, buizerd, havik en sperwer. Van de buizerd zijn waarnemingen verspreid over het onderzoeksgebied. Het is een vrij algemeen voorkomende roofvogelsoort, die ook van het projectgebied gebruik zal maken om er te foerageren. Het projectgebied ligt overigens ook binnen de actieradius van de ransuil, die kennelijk ergens aan de oostzijde van het dorp een nestplaats heeft.

Amfibieën (kaart 2)

In het onderzoeksgebied zijn er waarnemingen van een tweetal amfibieën, namelijk de bruine kikker en de gewone pad, twee algemeen voorkomende soorten waarvoor een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ingrepen (vergelijk tabel A in bijlage 1). Binnen of in de directe omgeving van het projectgebied liggen geen geschikte voortplantingsplaatsen, maar in de periferie liggen wel geschikte schuilplaatsen (zomerbiotoop).

Vaatplanten (kaart 2)

Van de directe omgeving van het projectgebied zijn er slechts enkele waarnemingen van bijzondere vaatplanten, namelijk langs het spoor, in het noorden van het onderzoeksgebied. Het betreft de soorten gewone vogelmelk, kleine maagdenpalm en ruw parelzaad. De twee eerstgenoemde soorten waren voorheen beschermd onder de Flora- en faunawet, maar hebben die status thans niet meer. Ruw parelzaad is een soort van de Rode Lijst. Van het projectgebied zijn geen gegevens beschikbaar over het voorkomen van bijzondere plantensoorten.

2.2 Resultaten veldonderzoek flora en fauna

Op 22 maart 2019 is het projectgebied in de ochtend bezocht, waarbij het terrein lopend is doorkruist. Het was droog en vrij mild voorjaarsweer en in het begin was het nog vrij mistig. Met name is gelet op binnen het projectgebied voorkomende bijzondere planten, nesten in bomen, potentiële verblijfplaatsen voor boombewonende dieren – met name vleermuizen.

Biotopen

De voorkomende biotopen binnen het projectgebied zijn akker, aangeplante houtopstanden langs de west- en noordgrens en droge sloten. Onderstaande foto's geven een beeld van de hier genoemde biotopen. De akker is thans begroeid met grassen, maar de stengels van het recent geteelde gewas (maïs) zijn nog deels aanwezig. Foto's 3a en 5a geven een impressie van de droge sloten op de grens van het perceel, respectievelijk de zuidgrens en de noordgrens. Op de oost- en westgrens zijn geen sloten aanwezig. Langs de westgrens liggen houtopstanden, zie foto's 3b en 4a,b. Foto's 4a en 4b hebben betrekking op een coniferen haag met twee grote sparren. Langs de Rijksweg staan ook bomen, zie foto 5a.

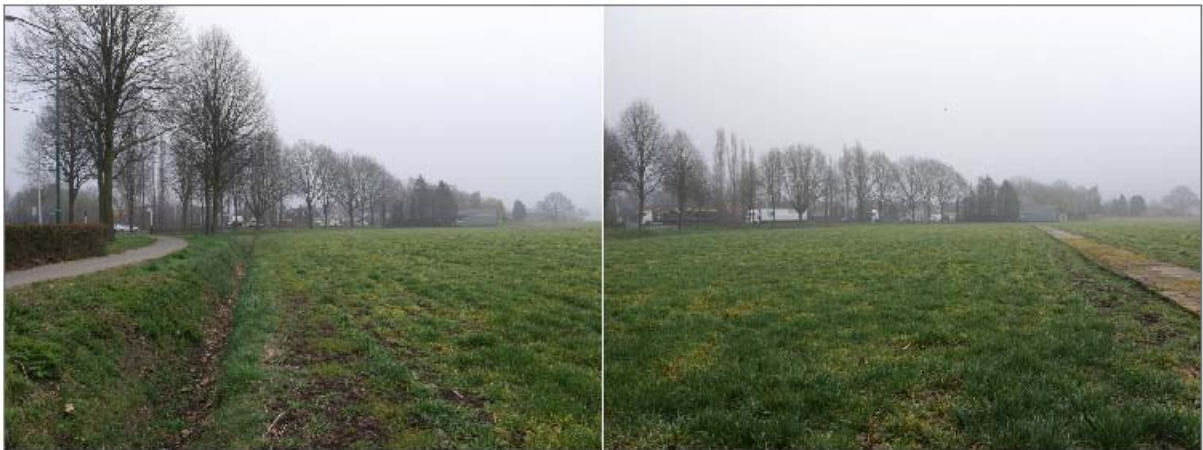
Foto's 2a,b: Zicht op het projectgebied vanaf de Rijksweg te Dorst (foto's genomen naar het zuiden)

Foto's 3a,b: Zuidgrens van het perceel, met droge sloot (links) en westgrens (rechts), genomen naar het westen en noorden

Foto's 4a,b: Detailopname van bomen langs de westgrens (links) en coniferen haag in het verlengde daarvan (rechts)

Foto's 5a,b: Zicht op de noordgrens van het projectgebied, links ter hoogte van de Geerstraat, rechts ter hoogte van de Rijksweg (foto's genomen naar het oosten)

Soorten

Qua fauna zijn alleen vogels aangetroffen en ook alleen in het omliggende gebied. Op het perceel ten zuiden van het projectgebied zijn foeragerende kieviten en eksters aangetroffen. In de bomen langs de westgrens van het projectgebied zijn geen oude nesten gezien, dus ook geen roofvogelhorsten, terwijl die in dit seizoen nog vrij goed zichtbaar zijn door het ontbreken van bladeren. Wel is in een boom langs de Rijksweg een oud nest aangetroffen, maar het betreft geen roofvogelnest. In de bomen op de westgrens zijn diverse spleten en holtes

waargenomen, die in principe geschikt zijn voor boom bewonende vleermuizen (zomer- of paarverblijfplaatsen). Er zijn geen bijzondere vaatplanten aangetroffen, maar het seizoen is ook nog niet geschikt voor het inventariseren van flora. De kans op bijzondere soorten wordt niet groot geacht, gelet op het intensieve agrarische gebruik in het verleden. Er zijn alleen algemene akkeronkruiden aangetroffen als hoenderbeet, kleine brandnetel, reigersbek en vogelmuur. In de droge sloten groeien braam en pitrus.

2.3 Afbakening van en geschiktheid voor soortgroepen

Afbakening van relevante soortgroepen

Het projectgebied kent geen grote diversiteit aan biotopen en de kwaliteit ervan is matig, wat te maken heeft met het intensief agrarisch gebruik. Alleen langs de westgrens staan wat oudere bomen. Voor de volgende relevante soortgroepen (waarvan beschermde soorten te verwachten zijn) biedt het projectgebied in meer of mindere mate geschikte habitats: vleermuizen, landzoogdieren, broedvogels en amfibieën. Voor reptielen zijn er geen geschikte habitats voorhanden binnen het projectgebied. Voor de in §2.1 genoemde soortgroep vaatplanten geldt, dat er geen beschermde soorten aangetroffen zijn en evenmin te verwachten zijn, gelet op de aanwezige biotopen en het genoemde intensieve gebruik. Deze groep wordt daarom verder in het rapport buiten beschouwing gelaten.

Geschiktheid voor relevante soortgroepen

Zoogdieren - vleermuizen. Er zijn in het databestand van NDFF uit de geselecteerde periode slechts enkele waarnemingen van vleermuizen en alleen maar van één soort, de gewone dwergvleermuis (zie §2.1). Dit betekent echter niet dat er in het onderzoeksgebied maar heel beperkt vleermuizen zouden voorkomen. De houtopstanden vormen een geschikt foerageergebied voor vleermuizen en door het lijnvormige karakter zullen deze ook als vliegroute voor vleermuizen fungeren. De aanwezigheid van opgaande begroeiing langs de randen maakt dat het projectgebied in elk geval geschikt is als foerageergebied en de bomenrijen vormen geschikte vliegroutes.

Zoogdieren - landzoogdieren. Er zijn slechts waarnemingen van een enkele grondgebonden zoogdiersoort binnen het onderzoeksgebied, namelijk het ree. Echter, het projectgebied biedt geschikte habitats voor algemeen voorkomende soorten, met name diverse muizensoorten, egel, konijn en kleine marterachtigen. Het betreft alleen soorten waarvoor een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen (zie bijlage 1, tabel a), strenger beschermde soorten als de das zijn hier niet te verwachten. De das, die nog wel in het projectgebied zou kunnen foerageren, komt in het westelijk deel van Noord-Brabant niet of nauwelijks voor¹.

Broedvogels. Voor algemeen voorkomende soorten vogels die kenmerkend zijn voor stedelijk gebied zijn er vanwege de houtopstanden geschikte nestplaatsen. Aangezien de groenstructuren met name in de periferie geschikte habitats bevatten voor muizen en andere kleine zoogdieren, biedt het projectgebied geschikt foerageergebied voor roofvogels, met name de buizerd. Ook de ransuil, die elders een territorium heeft (zie kaart 2) kan binnen het projectgebied op prooien jagen. Maar roofvogelhorsten of nesten van uilen zijn in de bomen niet aangetroffen, al zijn de grotere bomen in het projectgebied wel geschikt voor kraaiennesten, waar roofvogels als buizerd gebruik van maken.

Amfibieën. Er zijn slechts enkele waarnemingen van amfibieën en reptielen beschikbaar (zie §2.1). Geschikte voortplantingsplaatsen voor amfibieën zijn binnen het projectgebied niet aanwezig, ook niet in de wijde omgeving. Wel bieden de groenstructuren geschikte schuilplekken. Vanuit verder weggelegen voortplantingsplaatsen kunnen algemeen voorkomende soorten, die grote afstanden af kunnen leggen, van deze groenstructuren gebruik maken, met name soorten als bruine kikker en gewone pad.

¹Zie bijvoorbeeld de dassentelling 2015, te raadplegen op de website van de zoogdiervereniging

3 Effecten op beschermde soorten en vervolgstappen

3.1 Beschrijving van de activiteit

Het voornemen is reeds in hoofdstuk 1 kort beschreven. Binnen het projectgebied zal een zorgcentrum worden gerealiseerd, met onder meer woningen en gezamenlijke ruimtes. Figuur 3 toont een vogelvluchtperspectief van het voornemen. Het initiatief is in de volgende opsomming met cijfers samen te vatten (naar BN Architectuur):

- oppervlaktes terrein (A), gebouw met diverse faciliteiten (B): respectievelijk 14.200m² en 3.890m²;
- aantallen woningen en parkeerplaatsen: respectievelijk 56 (circa 30m² per woning) en 47;
- in B een gezamenlijke ruimte van 229m², verder een keuken, verkeersruimte en toiletten, terwijl voor de energievoorziening 540 m² aan zonnecellen wordt aangelegd.

Figuur 3: Birds eye view zuidwest (naar: BN Architectuur)

Ten aanzien van de beeldkwaliteit wordt door de architect het volgende opgemerkt. Het gebouw heeft slechts een laag. Alleen de hoofdgebouwen en gezamenlijke ruimtes hebben een traditioneel zadeldak. Hierdoor is het volledige gebouw goed toegankelijk voor haar bewoners en wordt het mooi opgenomen in het Brabantse mozaïeklandschap. Al in een vroeg stadium is er gekeken naar de functionaliteit van het gebouw. Hoe verlopen verkeersstromen, waar worden goederen geleverd, en hoe gaan de bewoners het gebouw gebruiken. Het gebouw kent een zogenaamde kamstructuur. Dit is een bouwwijze die zich kenmerkt door doelmatigheid: korte looplijnen, centraal geplaatste gemeenschappelijke functies en eenvoudige uitbreidingsmogelijkheden.

Er wordt een sedumdak toegepast. Dit zorgt voor waterretentie, luchtzuivering, een lagere omgevingstemperatuur, warmteregulatie, energiebesparing en biodiversiteit. Groene daken maken een belangrijk onderdeel uit van klimaatbestendig bouwen. Bovendien voelen mensen zich veel prettiger in een groene omgeving dan in een grijze. Door het toepassen van diverse vormen van gevelbekleding ontstaat een afwisselende plint.

3.2 Gevolgen voor beschermde soorten

Algemeen

De werkzaamheden zullen worden gestart zodra de vereiste vergunningen verkregen zijn. Voor de in §2.3 genoemde soortgroepen, namelijk vleermuizen, landzoogdieren, vogels en amfibieën zal hierna worden nagegaan wat de mogelijke (negatieve) effecten zijn.

Vleermuizen

Verblijfplaatsen. Binnen het projectgebied zijn potentiële verblijfplaatsen in de vorm van boomholten aanwezig. Indien een of meerdere van de betreffende bomen gekapt moeten worden, dan zullen deze verblijfplaatsen verloren gaan. Indien werkzaamheden in het zomerseizoen plaatsvinden, kunnen vleermuizen overdag wel verstoord worden door geluid, indien vlakbij de betreffende boom activiteiten met een sterke geluidsimpact plaatsvinden.

Foerageergebied en vliegroute. De functies foerageergebied en vliegroute zijn binnen het projectgebied te verwachten ter plaatse van de houtopstanden. Negatieve gevolgen voor deze functies zullen gering zijn, aangezien geen grootschalige kapactiviteiten voorzien zijn, zodat de aanwezige groenstructuur in principe in tact zal blijven. De randlengte aan bos c.q. houtopstanden zal niet wezenlijk veranderen. Het weghalen van een enkele boom heeft geen gevolgen voor de genoemde functies. Omdat er in principe alleen overdag gewerkt wordt en er geen verlichting in de nacht of geluidsverstoring in de nacht is, zal geen verstoring plaatsvinden van foeragerende en migrerende vleermuizen.

Broedvogels

Omdat de houtopstanden als zodanig gehandhaafd blijven, zal er geen of nauwelijks verlies in aanbod van potentiële nestlocaties voor vogels optreden. De soorten die hier voorkomen behoren niet tot kritische soorten, maar komen algemeen voor in een stedelijke omgeving en zijn flexibel in hun nestplaatskeuze. Er zijn voor de hier voorkomende soorten voldoende alternatieven in de directe omgeving voor zover er bomen gekapt worden. Er zijn thans geen nesten van roofvogels of uilen of andere soorten met een jaarrond beschermde nestplaats aanwezig, maar omdat er in principe wel geschikte bomen voor deze soorten aanwezig zijn, kan het voorkomen in de toekomst niet uitgesloten worden. Verder kunnen broedende vogels worden gestoord indien werkzaamheden in het broedseizoen plaatsvinden, waarvoor in het onderhavige geval de datumgrenzen 15 maart en 15 juli van toepassing zijn. Hierbij dient ook rekening te worden gehouden met weidevogels als de Kievit in de aangrenzende landbouwpercelen.

Landzoogdieren en amfibieën

Doordat een groot deel van het projectgebied verhard zal worden, treedt verlies op aan biotoop van landzoogdieren. Voor amfibieën zal nauwelijks of geen biotoop verloren gaan, aangezien de houtopstanden op de grenzen in principe in tact blijven. De droge sloten langs de noord- en zuidgrens zullen ook gehandhaafd blijven vanwege de waterafvoerfunctie, maar deze bieden geen geschikt voortplantingsmilieu, doordat ze meestal droog staan. Voor alle te verwachten soorten van de hier genoemde drie categorieën geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dit betekent dat alleen de zorgplicht van toepassing is.

3.3 Conclusies en te nemen maatregelen

Conclusies onderzoek

Omschrijving project. Binnen het projectgebied wordt een zorgcentrum gerealiseerd, waardoor het bestaande akkerbiotoop geheel zal komen te vervallen.

Gevolgen voor beschermde natuurgebieden. Het projectgebied ligt zodanig ver verwijderd van Natura 2000-gebieden, dat negatieve gevolgen voor de betreffende gebieden niet aan de orde zijn. Ook worden door het project geen gebieden, die behoren tot het nationaal of provinciaal natuurnetwerk, negatief beïnvloed.

Gevolgen voor beschermde soorten. Het projectgebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen, waarbij het wel vooral gaat om de randen, vooral de west- en noordgrens. De betreffende houtopstanden kunnen tevens fungeren als vliegroute voor vleermuizen. Er zijn langs de westgrens bomen met holtes aanwezig, die geschikte habitats bieden voor boom bewonende soorten als ruige dwergvleermuis. Omdat de houtopstanden op de grenzen in principe in tact blijven, gaan geen potentiële verblijfplaatsen verloren. Er kan sprake zijn verstoring tijdens de aanleg, wanneer in het zomerseizoen met zwaar materieel langs deze bomen gereden wordt. Negatieve gevolgen zijn evenwel eenvoudig te mitigeren en de gunstige staat van instandhouding van de lokale vleermuispopulatie is niet in het geding. Qua landzoogdieren is er sprake van verlies van leefgebied van beschermde soorten, vanwege de vernietiging van het biotoop akker. Het betreft echter alleen algemeen voorkomende soorten, waarvoor een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen. Ook voor vogels geldt dat er sprake kan zijn van verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen, maar dat is alleen aan de orde in het broedseizoen. Het kunnen vogels zijn die in de houtopstanden nestelen, maar ook weidevogels als kievit die in de aangrenzende landbouwpercelen broeden. Er zijn vooralsnog geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestplaats, met name roofvogels en uilen.

Mitigerende maatregelen en vervolgstappen in het kader van de soortenbescherming

Mitigerende maatregelen. Indien werkzaamheden die te maken hebben met het bouwrijp maken nog vóór aanvang van het broedseizoen worden opgestart, dus vóór 15 maart, kan men uitsluiten dat er broedvogels worden verstoord, aangezien deze dan niet in de directe omgeving gaan nestelen. Anders zal eerst nagegaan moeten worden of er broedgevallen in omringende bomen zijn of in aangrenzende landbouwpercelen (binnen een zone van circa 25 meter) en moeten werkzaamheden eventueel worden uitgesteld tot na 15 juli. Dit kan worden beoordeeld door een ter zake deskundige. Buiten het broedseizoen zijn er wat vogels betreft geen beperkingen. Ook voor landzoogdieren en amfibieën zijn er geen beperkingen, afgezien van het naleven van de zorgplicht. Dit houdt met name in, dat (graaf)werkzaamheden in een richting worden uitgevoerd, zodat dieren in de grond tijdig kunnen ontsnappen en niet ingesloten raken. Ook dienen vegetaties voorafgaande aan het bouwrijp maken kort gemaaid te worden. In verband met de aanwezigheid van boomholtes op de westgrens, moet bij werkzaamheden er wel op gelet worden of verstorende werkzaamheden binnen 20 meter van dergelijke bomen plaatsvinden. Indien hiervan sprake is dient een ecologisch deskundige te worden geraadpleegd. In het geval er sprake is van een actuele verblijfplaats dienen de werkzaamheden zo nodig te worden uitgesteld. Een en ander is ter beoordeling door genoemde deskundige. Mocht het nodig zijn bomen te kappen, dan dient vóór de kap nog wel gecontroleerd worden of er geen roofvogelhorst of vleermuisverblijfplaats in een te kappen boom aanwezig is.

Vervolgstappen. Indien de voornoemde maatregelen in acht worden genomen, is er geen strijdigheid met de Wet natuurbescherming en kan de ingreep zonder ontheffing plaatsvinden. Mochten er echter bomen met holtes moeten worden gekapt, dan is wel een ontheffing nodig, indien uit onderzoek blijkt dat de betreffende bomen in gebruik zijn als zomerverblijfplaats.

Bijlage 1 Toetsingskader: wetgeving en beleid

De bescherming van soorten en natuurgebieden is in Nederland op twee niveaus geregeld:

- 1) a. de soortenbescherming door de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 3) en b. de bescherming van beschermde natuurmonumenten (bijzondere nationale natuurgebieden) en Natura 2000-gebieden idem (hoofdstuk 2);
- 2) de veiligstelling van het Nationaal Natuur Netwerk (NNN, voorheen EHS) in de Nota Ruimte, de Streekplannen, Interimstructuurvisie en de Bestemmingsplannen.

Hieronder wordt alleen ingegaan op de soortenbescherming. Gevolgen voor Natura 2000-gebieden en de NNN kunnen uitgesloten worden, zodat in deze bijlage daar niet nader op wordt ingegaan.

SOORTENBESCHERMING

Verbodsbepalingen

In de Wet natuurbescherming (Wnb), die sinds 1 januari 2017 van kracht is, zijn drie oude wetten geïntegreerd, namelijk de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet en de Boswet. Hoofdstuk 3 van de Wnb gaat in op soorten en beschermt een groot aantal planten- en diersoorten (waaronder vrijwel alle gewervelde dieren, diverse insectensoorten en een aantal planten). Was voorheen het rijk bevoegd gezag, nu is dat de provincie. Ontheffingen (zie onder) moeten dus vanaf de genoemde datum bij de provincie worden aangevraagd.

De wet onderscheidt een drietal categorieën soorten, te weten

- a) soorten van de Vogelrichtlijn (artikelen 3.1 t/m 3.4)

Het is verboden:

- opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen (art. 3.1 lid 1);
- opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen (art. 3.1 lid 2);
- eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben (art. 3.1 lid 3);
- vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen (art. 3.1 lid 4).

Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort).

- b) soorten van de Habitatrichtlijn (artikelen 3.5 t/m 3.9)

Het is verboden:

- in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen (art. 3.5 lid 1);
- dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren (art. 3.5 lid 2);
- eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen (art. 3.5 lid 3);
- de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen (art. 3.5 lid 4);

- planten van soorten, genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen (art. 3.5 lid 5).

c) andere soorten (artikelen 3.10 en 3.11)

Het is verboden:

- in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen (art. 3.10 lid 1 onderdeel a);
- de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel A opzettelijk te beschadigen of te vernielen² (art. 3.10 lid 1 onderdeel b), of vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen (art. 3.10 lid 1 onderdeel c).

De categorie 'andere soorten' is qua beschermingsregime vergelijkbaar met de tabel 2-soorten onder de Flora- en faunawet. Echter, ten opzichte van het beschermingsregime onder de Flora- en faunawet is de lijst van 'andere soorten' significant veranderd, met name op het gebied van vissen, insecten en planten. Ernstig bedreigde en bedreigde dagvlinders, libellen en planten zijn toegevoegd, maar de voorheen gevoelige en kwetsbare soorten (voornamelijk orchideeën, klokjes en varens) zijn niet meer beschermd.

Ontheffing en vrijstelling

In principe geldt ook voor alle opgenomen nationaal beschermde soorten (bovengenoemde soorten genoemd onder c) een ontheffingsplicht (dus ook voor algemene soorten als bruine kikker en konijn). De soorten zijn in de Wnb niet ingedeeld in categorieën, zoals in de AmvB bij art. 75 van de Flora- en faunawet, de zogenaamde tabel 1,2,3-soorten. Vrijstellingsregelingen dienen door de provincies zelf te worden opgesteld.

De Provincie Noord-Brabant heeft voor de in onderstaande tabel A vermelde soorten een vrijstelling opgenomen³.

Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden gevraagd bij ruimtelijke ingrepen (vergelijkbaar met de oude tabel 1-soorten Flora- en faunawet).

Voor de overige soorten (de oude tabel 2,3-soorten Flora- en faunawet), inclusief de Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten, geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode.

In de overige gevallen is een ontheffing nodig, welke alleen kan worden verleend onder de volgende voorwaarden (art. 3.3 lid 4 en art. 3.8 lid 5):

- er bestaat geen andere bevredigende oplossing (alternatief), én
- de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort (bij Vogelrichtlijnsoorten), c.q. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (bij Habitatrichtlijnsoorten), én
- de activiteit past binnen één van de in de wet genoemde belangen⁴.

²Het opzettelijk verontrusten van beschermde soorten uit deze categorie en het verstoren van vaste voortplantingsplaatsen of rust- en verblijfplaatsen is in de Wnb niet langer verboden, hetgeen onder de Flora- en faunawet wel het geval was.

³Verordening natuurbescherming Noord-Brabant van 31-01-2019, bijlage 3

Tabel A: Overzicht van beschermde soorten op de 'vrijstellingslijst' van de Provincie Noord-Brabant

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Amfibieën	
bruine kikker	Rana temporaria
gewone pad	Bufo bufo
kleine watersalamander	Lissotriton vulgaris (OUDE NAAM: Triturus vulgaris)
meerkikker	Rana ridibunda
middelste groene kikker (of bastaardkikker)	Rana esculenta
Zoogdieren	
aardmuis	Microtus agrestis
bosmuis	Apodemus sylvaticus
bunzing	Mustela putorius
dwergmuis	Micromys minutus
dwergpspitsmuis	Sorex minutus
eekhoorn	Sciurus vulgaris
egel	Erinaceus europeus
gewone bosspitsmuis	Sorex araneus
haas	Lepus europeus
huisspitsmuis	Crocidura russula
konijn	Oryctolagus cuniculus
ondergrondse woelmuis	Pitymys subterraneus
ree	Capreolus capreolus
rosse woelmuis	Clethrionomys glareolus
tweekleurige bosspitsmuis	Sorex coronatus
veldmuis	Microtus arvalis
vos	Vulpes vulpes
wezel	Mustela nivalis
wild zwijn	Sus scrofa
woelrat	Arvicola terrestris

Net als in de Flora- en faunawet is ook in de Wnb een zorgplicht opgenomen (art. 1.11). De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is.

Jaarrond beschermde vogelnesten

Voor ontheffingen en gedragscodes hanteerde het Ministerie voorheen een lijst met jaarrond beschermde vogelnesten (roofvogels, huismus, roek), zie onderstaande tabel B.

Omgevingscheck

Er is altijd – ook indien er een jaarrond beschermd nest is aangetroffen en deze door een ingreep zal verdwijnen – een omgevingscheck nodig. Een deskundige moet dan vaststellen of er voor de soort voldoende alternatieve leefomgeving is om zelfstandig een vervangend nest te kunnen vinden of te bouwen in de omgeving. Is dit niet het geval? Dan moet, voor zover mogelijk, een alternatief nest of aanvullend functioneel leefgebied worden aangeboden. Indien ook dat niet mogelijk is, dan moet er een ontheffing worden aangevraagd.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Het kan nodig zijn om mitigerende (verzachtende) en compenserende maatregelen te nemen om aan de voorwaarden voor een ontheffing te voldoen.

⁴ De belangen betreffen: volksgezondheid, openbare veiligheid, veiligheid van het luchtverkeer, voorkomen belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren, bescherming van flora of fauna, onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt. Bij habitatrichtlijnsoorten worden additioneel nog de volgende belangen vermeld: instandhouding van de natuurlijke habitats, dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten. Ruimtelijke ontwikkeling geldt als belang alleen voor de categorie 'andere soorten'.

Tabel B: lijst met categorieën nestplaatsen en soorten van het Ministerie ('Rijkslijst')

Cat.	Type verblijfplaatsen/type soorten	Betrokken soorten
1	vaste rust- en verblijfplaatsen; nesten die, behalve gedurende als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats	steenuil
2	nesten van koloniebroeders; nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop	gierzwaluw, huismus, roek
3	honkvaste broedvogels en vogels afhankelijk van bebouwing; nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop	grote gele kwikstaart, kerkuil, oehoe, ooievaar, slechtvalk
4	vogels die niet zelf in staat zijn een nest te bouwen; vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen	boomvalk, buizerd, havik, ransuil, sperwer, wespendif, zwarte wouw
5	niet jaarrond beschermd, inventarisatie gewenst; nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen	blauwe reiger, boerenwaluw, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, bosuil, brilduiker, draaihals, eidereend, ekster, gekraagde roodstaart, glanskop, grauwe vliegenvanger, groene specht, grote bonte specht, hop, huiswaluw, ijsvogel, kleine bonte specht, kleine vliegenvanger, koolmees, kortsnavelboomkruiper, oeverwaluw, pimpelmees, raaf, ruigpootuil, spreeuw, tapuit, torenvalk, zeearend, zwarte kraai, zwarte mees, zwarte roodstaart, zwarte specht

Mitigerende maatregelen zijn gericht op het voorkomen dat de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen wordt aangetast. Deze maatregelen worden uitgevoerd binnen het huidige leefgebied van een bepaalde soort (dit werd voorheen compensatie genoemd). Indien het functionele leefgebied voor 100% gemitigeerd wordt (en de nest/burchtlocatie niet direct wordt aangetast) treedt er geen overtreding op van de Wnb en is ook geen ontheffing nodig.

Compenserende maatregelen worden getroffen, wanneer de functionaliteit van de vaste rust en verblijfsplaats niet behouden kan blijven. In dit geval is een ontheffing nodig. Compensatie kan plaatsvinden om een andere (deel-)populatie te versterken. Uitgangspunt daarbij is dat de gunstige staat van instandhouding van de soort als geheel niet in het geding komt. De beoordeling van de staat van instandhouding hangt samen met de beschermingsstatus van de soort. Hiervoor geldt het volgende:

- De gunstige staat van instandhouding van soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn moet op lokaal-regionaal niveau beoordeeld worden.
- De gunstige staat van instandhouding van de overige soorten moet op landelijk niveau beoordeeld worden.

Bijlage 2 Status van soorten

Toelichting:

- Wnb = Wet natuurbescherming; A = overige beschermde soorten (fauna), HRL = Habitatrichtlijn (soorten van bijlage IV HRL), VRL = Vogelrichtlijn
- Prov = soort van provinciale vrijstellingslijst (X), zie bijlage 1, tabel A
- Ffw = Flora- en faunawet (tot 1.1.2017)
- RL = Rode Lijst; BE = bedreigd, GE = gevoelig, KW = kwetsbaar

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Wnb	Prov	Ffw	RL
AMFIBIEËN					
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	A	X	tabel 1	
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	A	X	tabel 1	
VAATPLANTEN					
Gewone vogelmelk	<i>Ornithogalum umbellatum</i>			tabel 1	
Kleine maagdenpalm	<i>Vinca minor</i>			tabel 1	
Ruw parelzaad	<i>Lithospermum arvense</i>	A			BE
VOGELS					
Boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>	VRL		vogels	KW
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	VRL		vogels	
Groenling	<i>Chloris chloris</i>	VRL		vogels	
Havik	<i>Accipiter gentilis</i>	VRL		vogels	
Heggenmus	<i>Prunella modularis</i>	VRL		vogels	
Huisemus	<i>Passer domesticus</i>	VRL		vogels	GE
Koolmees	<i>Parus major</i>	VRL		vogels	
Merel	<i>Turdus merula</i>	VRL		vogels	
Ransuil	<i>Asio otus</i>	VRL		vogels	KW
Roodborst	<i>Erithacus rubecula</i>	VRL		vogels	
Scholekster	<i>Haematopus ostralegus</i>	VRL		vogels	
Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	VRL		vogels	
Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	VRL		vogels	
Tijftjaf	<i>Phylloscopus collybita</i>	VRL		vogels	
Vink	<i>Fringilla coelebs</i>	VRL		vogels	
Winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes</i>	VRL		vogels	
Zanglijster	<i>Turdus philomelos</i>	VRL		vogels	
Zwartkop	<i>Sylvia atricapilla</i>	VRL		vogels	
ZOOGDIEREN					
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	HRL		tabel 3	
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>	A	X	tabel 1	

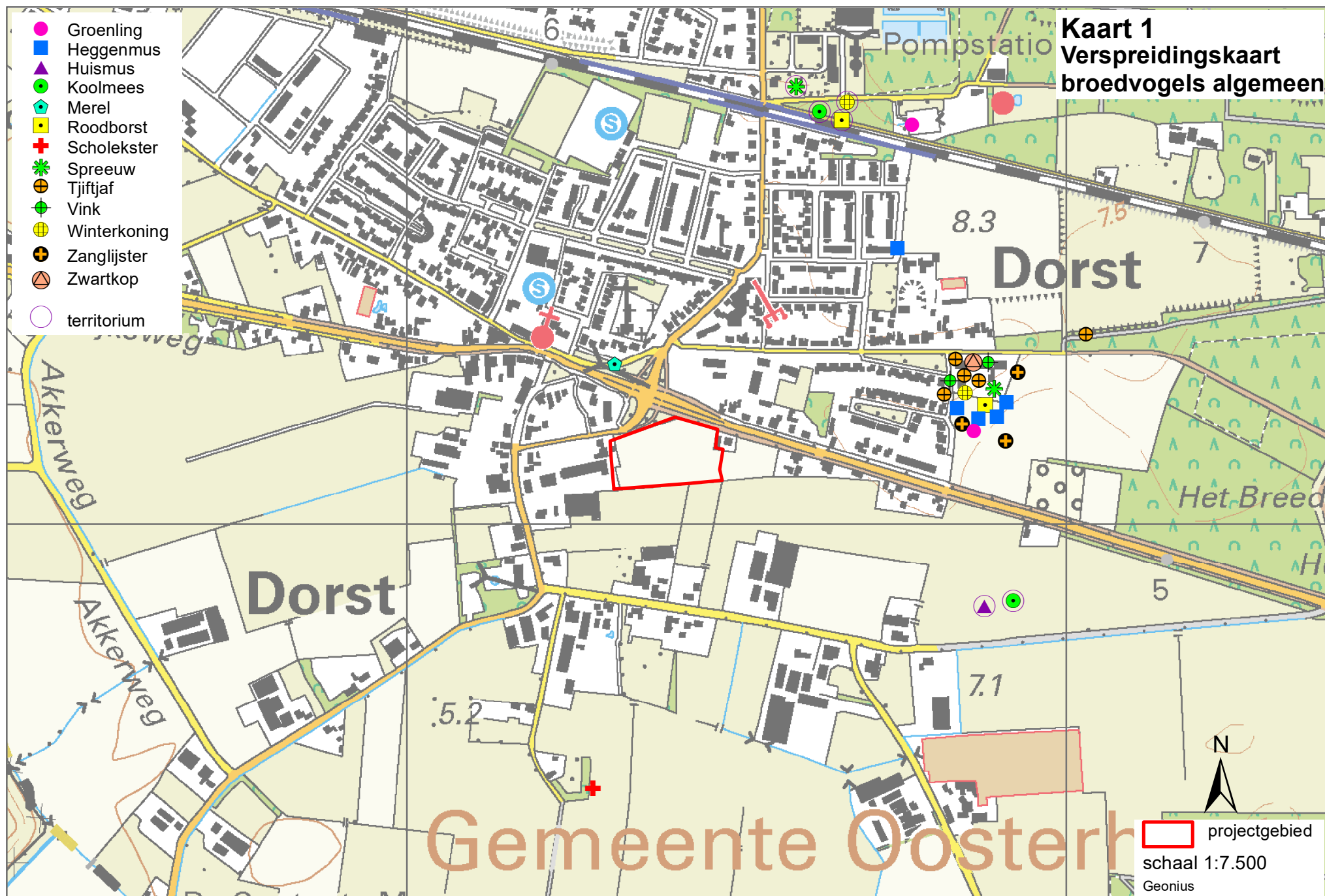

Geonius.nl

Geonius is een middelgroot interdisciplinair ingenieursbureau met brede expertise binnen de GWW- en bouwsector. Door onze unieke combinatie van vakkennis op het gebied van wegen, geotechniek, milieu, geodesie, water, ruimtelijke ontwikkeling, landschap, archeologie en ecologie zijn wij goed in staat mee te denken met de klant en projecten zelfstandig uit te voeren. Grenzen tussen de verschillende divisies vervagen, waardoor steeds meer projecten integraal door ons worden uitgevoerd.

Geonius hecht veel waarde aan een informele, positieve bedrijfscultuur, het welzijn van medewerkers en maatschappelijke betrokkenheid.

- Wegen
- Geotechniek
- Milieu
- Geodesie
- Water
- Ruimtelijke ontwikkeling
- Landschap
- Archeologie
- Ecologie

ROOFVOGELS EN UILEN

- Boomvalk
- Buizerd
- Havik
- Ransuil
- Sperwer
- territorium

ZOOGDIEREN

- Ree
- Gewone dwergvleermuis

AMFIBIEËN

- Bruine kikker
- Gewone pad

VAATPLANTEN

- Gewone vogelmelk
- Kleine maagdenpalm
- Ruw parelzaad

Kaart 2 Verspreidingskaart overige fauna en flora

